

Adela Riegerová – Tělesné modifikace v kultuře žáků středního odborného učiliště

Adela Riegerová se ve své bakalářské práci věnuje tělesným modifikacím, zejména piercingu a tetování. Teoretická část práce popisuje různé druhy tělesných modifikací. Autorka se je snaží pečlivě rozlišit a zahrnout do jednotlivých kategorií. Pracuje přitom s relevantní literaturou a kriticky se snaží vyrovnat s některými problematicky nastavenými definicemi. Ač se toto úsilí jeví na první pohled jako neúměrné významu věci, je později patrné, že je to pro empirický výzkum důležité (např. rozdíl mezi piercingem a náušnicemi). Sympatické je i využití a argumentace antropologickými koncepty. V případě rozlišení mutilace – modifikace se mi však zdá, že nebyl zvážen „etický“ pohled. V křesťanské evropské tradici je přeci jen na jakoukoliv modifikaci lidského těla nahlíženo jako na znetvoření díla božího (srov. C-Lévi Strauss, *Smutné Tropy*, s. 129) a tedy jako na mutilaci.

V empirická částí autorka vyhodnocuje výsledky získané výzkumy na jednom pražském středním odborném učilišti. Autorka kombinovala kvantitativní výzkum s později provedenými rozhovory s osmnácti informátory a podařilo se jí tak získat docela zajímavé poznatky. Rozšíření tetování a piercingu mezi středoškolskou učňovskou mládeží i jejich motivy a reflexe ukazují, že pohled na tyto tělesné modifikace se oproti generaci našich rodičů velmi změnil. Např. tetování již není nahlíženo alespoň mezi touto mládeží jako sociální stigma, ale naopak jako poměrně běžná estetická ozdoba. Zde se přinejmenším nabízela možnost úvah související s obecným mravem, tu však autorka nevyužila a vydala se jinou cestou.

Oba výzkumy – kvantitativní i kvalitativní byly dobře metodologicky připraveny. Výsledky jsou prezentovány přehledně a srozumitelně. Zvláště kvantitativní data jsou díky komentovaným tabulkám pěkně k dispozici. Výsledky získané z polostrukturovaných rozhovorů jsou rozděleny podle jednotlivých témat. Je důležité, že u citací je uvedeno, jaký druh tělesné modifikace informátor má. Autorka se totiž trochu příliš nechala svázat kódováním, a tak vedle sebe občas klade výpovědi informátorů s tělesnou modifikací a bez ní. To je trochu nešťastné. Zdá se mi, že v případě tělesné modifikace je osobní zkušenost zásadní a výpovědi ostatních informátorů mají jinou relevanci. Dokonce se mi zdá, že

v případě kvalitativního výzkumu tetování je chybou, jsou-li do vzorku zařazeni informátoři, kteří tetování nemají.

Trochu mě také mrzí, že autorka plně rozhovory nevytěžila, resp. prezentované výsledky příliš omezila kategorizováním. V podkladech k rozhovoru přitom má otázky na „příběh piercingu“, pocity po aplikaci atd. Rozvíjel se rozhovor tímto směrem? Zdá se mi, že na základě rozvíjejícího se vyprávění by se autorka mohla dostat možná ještě trochu dále. Nezůstat jen u toho, co její informátoři říkají, že dělají. Jak zní totiž stará antropologická zkušenost: mezi tím, co lidé říkají, že dělají a co skutečně dělají, je zpravidla rozdíl. Zcela zapomenuto je pak na termín kultura, který je uveden v názvu práce. Autorka nijak kulturu nevynezuje, nepíše, jak termínu rozumí a proč užívá název kultura žáků středního odborného učiliště. Přitom právě určité koncepty kultury by mohly při interpretaci dat pomoci.

Po formální stránce je práce na jednu stranu pečlivě vypravená (dělení kapitol, odkazy, přílohy včetně znění informovaného souhlasu), na druhou ji však stráží četné překlepy a nedostatečné oddělení některých kapitol (např. vyhodnocení rozhovorů opticky splývá s předešlým kvantitativním šetřením.)

I přes tyto výtky považuji práci za pečlivě připravenou a kvalitně provedenou. Rozhodně ji doporučuji k obhajobě.

Navrhuji hodnocení na pomezí **výborně** a **velmi dobře** s přihlédnutím k obhajobě.

V Praze dne 30.8.2009

Mgr. Ondřej Skripnik